

København den 1.9.2023

Til Børne- og undervisningsminister Mattias Tesfaye
Cc: Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg

Anmodning om et møde om lex.dk

Kære Mattias Tesfaye

Det var med store forventninger, at vi på Danmarks nationalleksikon, lex.dk, imødeså regeringens finanslovsudspil, men desværre blev vi slemt skuffede.

For både skoleelever, studerende og undervisere er det helt afgørende, at der findes et sted, hvor man kan søge troværdig viden, formidlet på dansk og med et dansk perspektiv . Det kan vi ikke overlade til tech-giganterne. Og en dansk løsning, kan ikke vedligeholdes uden, at finansieringen sikres fra staten. At lave digitale opslagsværker er ikke en kommercielt bæredygtig forretning, og det kræver, som vi har set med lex.dk, at mange - både offentlige og private parter - bidrager.

Danmarks nationalleksikon blev etableret i 2019 med finansiering fra Kulturministeriet. Cambridge Analytica-skandalen i årene forinden havde rystet verden. Med ét havde internettet og tech-giganterne mistet deres uskyld. Man indså, at det er nødvendigt at sikre både skoleelever og borgerne adgang til troværdig information.

I Danmark førte det til, at Gyldendal og G.E.C. Gads Fond sammen med landets 8 universiteter og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab besluttede sig for at etablere Foreningen lex.dk. Lex.dk skulle være et værn mod fake news og misinformation. Gyldendal og Gads Fond bidrog med Den Store Danske, Trap Danmark og 11 andre opslagsværker, som man ville stille kvit og frit til rådighed for den danske befolkning. Med gaven, som androg en værdi af ca. 800 millioner kr., fulgte en forventning til fællesskabet: Det danske samfund skulle betale for driften og vedligeholdelsen .

Folketingets partier tog imod invitationen og sikrede grundfinansieringen via en finanslovsbevilling fra Kulturministeriet. Et meget smukt og stærkt privat -offentligt partnerskab blev etableret: Mellem Gyldendal og Gads Fond, der stillede rettighederne til rådighed, universiteterne, der bidrog med forskere, som skulle skrive nye og opdatere

eksisterende artikler, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, der gav adgang til Den Danske Ordbog fra lex.dk, og staten, der skulle betale for driften og vedligeholdelsen.

Der var tale om et håbefuldt eksperiment, for ville der være interesse? Ville projektet skabe værdi for borgerne og samfundet?

Det ved vi nu, at det i den grad gjorde.

År for år vokser besøgstallene med 30 %, og lex.dk har i dag tæt ved 2 millioner besøg hver måned. Glædeligt nok kommer en meget væsentlig del af besøgene fra elever og studerende, unge under 30 år, hvor også kendskabet til lex.dk er størst. Og tilliden i befolkningen til lex.dk er stor: 63 % af brugerne siger, at de stoler på det, de finder på lex.dk.

Lex.dk er en succes, ikke mindst i skolerne. Og behovet for adgang til troværdig information er blevet endnu større. Senest understreget ved fremkomsten af en lang række platforme, baseret på kunstig intelligens. Teknologi, der kan medføre store landvindinger, men som også er et wake-up call, der tydeliggør nødvendigheden af, at vi som samfund tager et ansvar. Der var tale om rettidig omhu fra alle involveredes side, da lex.dk blev etableret.

Vi er meget glade for den store politiske og folkelige opbakning, som vi møder, og taknemmelige for den eksisterende finanslovsfinansiering fra Kulturministeriet, men desværre er lex.dk underfinansieret.

Det koster 20 millioner kroner om året at drifte og holde lex.dk opdateret. Og i 2024 og 2025 har lex.dk fået en bevilling på 10 millioner kr. årligt. Hidtil har vi helt ekstraordinært fået driftsmidler fra flere fonde, men det kan vi ikke regne med fremover. Og findes der ikke en løsning, må vi reducere væsentligt i lex.dk igen. Og spørgsmålet er så, om projektet overhovedet giver mening: Danmarks nationaleleksikon kan ikke være delvist opdateret og næsten korrekt, når det skal kunne være et værn mod fake news og misinformation. Set i det lys er det overraskende og meget skuffende for os, at regeringen ikke har medtaget den nødvendige finansiering i sit finanslovsudspil. Det vil derfor være nyttigt med et møde, hvor vi sammen kan drøfte situationen. For den er alvorlig.

De bedste hilsener

Niels Elers Koch

Professor, dr.agro., dr.h.c.

Bestyrelsesformand, lex.dk